

TERVISEKASSA

2024. aasta eelarve seletuskiri

Sisukord

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	3
Tulud	6
Tervishoiukulud.....	8
1. Tervishoiuteenused	8
1.1. Haiguste ennetamine	10
1.2. Perearstiabi	11
1.3. Eriarstiabi.....	12
1.4. Õendusabi	14
1.5. Hambaravi	15
1.6. Kiirabi	16
1.7. Ravikindlustamata isikute kulud	16
1.8. Psühhiaatriline sundravi	17
1.9. Tervishoiuspetsialistid	17
2. Tervise edendamine	17
3. Ravimid	18
3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	18
3.2 Täiendav ravimihüvitis.....	19
3.3 Muud ravimid.....	19
4. Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud.....	19
5. Meditsiiniseadmehüvitised.....	20
6. Kindlustatu ravi välisriigis	21
7. Muud kulud.....	21
Tegevuskulud	23
Reservkapital	24
Riskireserv	24
Jaotamata tulem	24

Sissejuhatus

Tervisekassa soov on tagada inimestele turvatunne terviseprobleemide tekkimisel ja lahendamisel selliselt, et meie tervena elatud aastate arv kasvab. Eesti meditsiin suudab pakkuda maailmatasemel ravi koos kaa-saegsete meditsiiniseadmete, ravimite ja kvalifitseeritud tervishoiutöötajatega. Ühiskonnas valitseb täna ootus, et ravikindlustussüsteem suudab vastavalt vajadusele seda terves mahus ka rahaliselt võimaldada. Tingituna ühelt poolt elanikkonna vananemisest, inimeste ootuste suurenemisest, meditsiinitehnoloogia arengust ning teiselt poolt tervishoiule suunatava rahalise ressursi piiratusest, anname parima, et leida võimalus nendele ootustele vastamiseks, panustades enam ennetusse, varasesse sekkumisse ja paremini koordineeritud ravisse.

Eelarveprojekti ettevalmistamisel lähtusime Tervisekassa nõukogu poolt aastateks 2024–2027 kinnitatud 4 aasta kulude ja kulude katteallikate planeerimise põhimõtetes sätestatud kriteeriumitest, mis võtavad arvesse nii riigi eelarvestrateegia, riigieelarve seaduse kui kehtiva tervishoiupoliitika ning Tervisekassa pla-neeritavad arengusuunad.

2024. aasta eelarveprojekti koostamisel arvestame uute tõenduspõhiste tervishoiuteenuste, ravimite ja meditsiiniseadmete lisamisega tervishoiuteenuste loetellu 2024. aasta jooksul.

Tervisekassa 2024. aasta eelarve

Tabel 1. 2024. aasta eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prog- noos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelar- vega
TERVISEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	1 633 546	1 811 624	1 809 848	1 951 181	7,7%
Tegevustoetus	363 291	379 549	385 992	411 918	8,5%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 816	1 500	1 913	2 000	33,3%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 281	1 350	2 073	2 200	63,0%
Finantstulud	1 515	50	19 100	21 000	-
Muud tulud	49 934	25 330	44 130	17 732	-30,0%
EELARVE TULUD KOKKU	2 051 383	2 219 403	2 263 056	2 406 031	8,4%
TERVISHOIUKULUD					
Tervishoiuteenuste kulud	1 385 264	1 669 737	1 653 174	1 875 481	12,3%
Haiguste ennetamise kulud	19 204	26 073	25 325	28 585	9,6%
Üldarstiabi kulud	205 065	244 789	254 589	273 590	11,8%
Eriarstiabi kulud	937 526	1 127 666	1 108 833	1 167 591	3,5%
Õendusabi kulud	61 305	84 868	78 559	87 166	2,7%
Hambaravi kulud	72 122	86 101	88 694	103 235	19,9%
Kiirabi kulud	67 125	79 745	78 809	82 303	3,2%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	11 947	13 570	11 865	13 575	0,0%
Isikukaitsevahendid	810	0	0	0	-
Tervishoiuspetsialistid	0	0	0	7 150	-
Psühhiaatriline sundravi	1 259	6 925	6 500	6 990	-
Reserv	8 901	0	0	105 296	-
Tervise edendamise kulud	2 419	4 550	3 900	5 050	11,0%
Ravimite kulud	194 853	216 399	256 913	237 363	9,7%
Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud	207 131	191 590	158 334	161 000	-16,0%
Meditsiiniseadmete hüvitise kulud	15 872	19 232	18 632	21 200	10,2%
Eesti kindlustatute ravi välisriigis	7 974	13 010	9 500	10 000	-23,1%
Muud kulud	61 431	45 073	49 523	50 031	11,0%
Tervishoiukulud kokku	1 874 944	2 159 591	2 149 976	2 360 125	9,3%
TERVISEKASSA TEGEVUSKULUD					
Tööjõukulud	9 563	11 042	11 158	12 139	9,9%
Majandamiskulud	2 405	2 749	2 749	2 976	8,3%
Infotehnoloogia kulud	2 997	4 923	4 570	5 612	14,0%
Arenduskulud	324	491	398	516	5,1%
Muud tegevuskulud	1 264	1 421	1 100	1 563	10,0%

Tegevuskulud kokku	16 553	20 626	19 975	22 806	10,6%
EELARVE KULUD KOKKU	1 891 497	2 180 217	2 169 951	2 382 931	9,3%
TULEM	159 886	39 186	93 105	23 100	-
RESERV					
Reservkapitali muutus	7 213	15 958	15 958	12 335	-
Riskireservi muutus	2 615	5 854	5 854	4 526	-
Jaotamata tulemi muutus	150 058	17 374	71 293	6 239	-
Kokku reservide muutus	159 886	39 186	93 105	23 100	-

Tulud

Tabel 2. 2024. aasta tulude eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	1 633 546	1 811 624	1 809 848	1 951 181	8%
Tegevustoetus	363 291	379 549	385 992	411 918	9%
Tulud kindlustuslepingute alusel	1 816	1 500	1 913	2 000	33%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	1 281	1 350	2 073	2 200	63%
Finantstulud	1 515	50	19 100	21 000	-
Muud tulud	49 934	25 330	44 130	17 732	-30%
Kokku	2 051 383	2 219 403	2 263 056	2 406 031	8%

Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa

Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa tulu lähtub Rahandusministeeriumi sügisesest majandusprognoosist.

Tegevustoetus

Tegevustoetuse eesmärk on laiendada ravikindlustuse tulubaasi, et vähendada süsteemi sõltumist vaid tööhõivel põhinevast rahastamisest ja tagada seeläbi ravikindlustussüsteemi rahastamise pikaajaline jätkusuutlikkus. Riigieelarvest kantakse eraldisena Tervisekassa eelarvesse mittetöötavate vanaduspensionäride pensionite kogusummast 13%.

Lisaks oleme arvestanud riigieelarve toetusega, mis on mõeldud tervishoiukulude katteks ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks. 2024. aastal on planeeritud eraldis summas 123,1 miljonit eurot.

Tegevustoetuse summa prognoos tuleneb Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalkindlustusameti (SKA) igaaastasest prognoosist.

Tulud kindlustuslepingute alusel

Tulud kindlustuslepingute alusel tähendab kindlustatud inimesega võrdsustamise lepingust ja Eestis elavate Vene Föderatsiooni sõjaväepensionäride kindlustamisest saadud tulusid. Planeerimisel lähtutakse eelnevate aastate kasvutrendist.

Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt

Sissenõuetena kajastatakse kindlustusfirmadele esitatud liikluskahju tagajärjel väljamakstud tervishoiukulude sissenõuded ning tervishoiuteenuse osutajatele, apteekidele ja kindlustatutele kontrolli tulemusel esitatud nõuded. Planeerimisel lähtutakse eelnevate aastate statistikast.

Finantstulu

Riigi kontsernikontol hoitavate Tervisekassa vabade vahendite, riskireservi ja reservkapitali jääkidelt saadav tulu planeeritakse lähtudes Rahandusministeeriumi kassareservi tulususe prognoosist, arvestades aasta keskmise vahendite saldogaga.

Muud tulud

Muudes tuludes kajastatakse Tervisekassa poolt esitatud nõuded Euroopa Liidu liikmesriikide pädevatele asutustele nende riikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest, tulu raviteenuste arvete töötlemisest ning tegevuskulude ja ravikindlustuse kuludega seotud valuutakursi muutuste kasumid. Muude tulude all kajastub ka vaktsiinikahjude fondi tulu ning teiste riigieelarve eraldiste tulu.

Eelarves oleme arvestanud muudatusega vanemahüvitisejärgse töövõimetushüvitise maksmisel lapsevanema tööle naasmisel, mis toob meile lisakulu 2,2 miljonit eurot. Eesmärk on muuta lapsehoolduspuhkusele tööle naasva vanema haigus- ja hoolduspäevade hüvitamise arvestus lapsevanemale soodsamaks. Nii toetatakse väikelaste vanemaid ja tagatakse neile suurem asendussissetulek töövõimetuse perioodil. Selle muudatuse lisakulu kaetakse riigieelarvest.

2024. aasta juulist võtab Tervisekassa üle vanglameditsiini teenuse korraldamise ja rahastamise. Vanglameditsiini prognoositavad kulud on 5 miljonit, riigieelarvest kaetakse vanglameditsiini kulusid 2,4 miljoni euro ulatuses.

Riigikogu võttis 2022. aastal vastu seaduse tervishoiuteenuse osutaja (raviastutuse) vastutuskindlustuse ehk patsiendikindlustuse loomiseks. Kindlustuse loomisega kaasajastatakse patsiendiohutuse süsteem, et soodustada ravivigadest ja ohujuhtumitest teavitamist ning nende ennetamist. Patsiendikindlustus rakendub alates 2024. aasta juulist ning selle rakendamist toetatakse riigieelarvest 2,5 miljoni euroga.

Tervishoiukulud

1. Tervishoiuteenused

Tabel 3. 2024. aasta tervishoiuteenuste eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Haiguste ennetamise kulud	19 204	26 073	25 325	28 585	10%
Üldarstiabi kulud	205 065	244 789	254 589	273 590	12%
Eriarstiabi kulud	937 526	1 127 666	1 108 833	1 167 591	4%
Õendusabi kulud	61 305	84 868	78 559	87 166	3%
Hambaravi kulud	72 122	86 101	88 694	103 235	20%
Kiirabi kulud	67 125	79 745	78 809	82 303	3%
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	11 947	13 570	11 865	13 575	0%
Isikukaitsevahendid	810	0	0	0	-
Tervishoiuspetsialistid	0	0		7 150	
Psühhiaatriline sundravi	1 259	6 925	6 500	6 990	1%
Reserv	8 901	0	0	105 296	-
Kokku	1 385 264	1 669 737	1 653 174	1 875 481	12%

Tervisekassa prioriteediks on jätkusuutlikult tagada kvaliteetse arsti- ja õendusabi õigeaegne kättesaadavus ning ennekõike toetades esmatasandi tervishoiu arengut. Ühtlasi on Tervisekassa eesmärgiks laiendada teenuste paketti tõendus põhiste ja kulutõhusate diagnostika- ja ravimeetodite lisamisega.

Tervisekassa arvestab tervishoiuteenuste hinnakujunduses pidevalt vajadusega tagada Eesti tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkus ja kulupõhisus. Eelarve koostamisel on arvestatud tervishoiutöötajate palgakasvuga ning teiste tingimustega lähtuvalt kehtivast kollektiivlepingust. Kollektiivlepingu muudatuste mõju 2024. aasta eelarvele on kokku 125 miljonit eurot.

Igal aastal vaatame üle olemasolevate teenuste sisu nimetusi ja hindasid, et need kajastaksid kaasaegset teenuste osutamist. Teenuste hinnakujundus tugineb tegevuspõhise kuluarvestuse põhimõttel – kirjeldatakse vastava tervishoiuteenuse osutamiseks vajalikud tegevused ning nende tegevuste läbiviimiseks vajaminevad ressursid. Hinnakujunduses arvestame planeeritava käibemaksumuudatuse mõjuga (11 miljonit eurot) alates 2024. jaanuarist.

Viimaste aastate jooksul on ravikindlustatute arv kasvanud. Ravikindlustatud inimeste arv on oluliselt tõusnud nende hulgas, kellel ei ole Eestis püsivat aadressi. Eestisse on saabunud suur hulk Ukraina sõjapõgenikke ja neist üsna märkimisväärne osa on taotlenud pärast elamisloa saamist Eesti inimestega võrdsetel alustel ravikindlustust. Kokku oli 30. septembri 2023. aasta seisuga Eestis ravikindlustatud üle 34 tuhande Ukraina sõjapõgenikku.

Tervisedenduse ja haiguste ennetuste valdkonnas tegeleme lapse ja täiskasvanu tervise toetamisega. Laste tervise suunal võtame käesoleva ja järgmise aasta jooksul maakondlikesse arenduskeskustesse ja suurematesse omavalitsustesse tööle haridusasutuste suunalised koordinaatorid, kelle ülesandeks on oma piirkonna laste ja noortega tegelevate haridusasutuste nõustamine ja toetamine tervise edenduse vallas.

Jätkame ja arendame edasi tänaseid edendusprojekte nii laste suutervise, vaimse tervise kui noorsportlaste suunal. Täiskasvanute suunal tõstame rinnavähi sõeluuringul osalemise vanusepiiri, automatiseerime sõeluuringu esmastestidele suunamist ja piloodime mitmeid uusi sõeluuringu projekte. Samuti rakendame personaalmeditsiini rinnavähi varasemaks avastamiseks ning farmakogeneetikat ravimite täpsemaks ordi-neerimiseks. Soovime, et ennetusteenused oleksid Eesti inimesele kättesaadavamad, selleks plaanime võimaldada mõnede teenuste osutamise ja rahastamise ka apteekides ning töötervishoius.

2024. aastast hakkab kehtima uus ravi rahastamise leping, mis toob lisaks tavapärasele lepingu korrigeerimisele meie ja partnerite jaoks kaasa olulised ja sisulised uuendused:

- Lepingu lisa, kus siiani on kokku lepitud lepingu rahaline maht ja ravijuhtude arv saab uuenduse. Me hakkame koos partneritega lisaks rahale ja ravijuhtudele eesmärgistama ka ravitavate inimeste hulka.
- Lisandub ravikvaliteedi lisa, mis loob aluse ühisele arusaamale ravikvaliteedist ja annab erialaseltsidele võimaluse Tervisekassa kaasabil oma eriala kvaliteeti edendada.
- Lisandub uus vabatahtlik rahastusmudel üldhaiglatele jätkusuutlikkuse tagamiseks.
- Lepingus eristatakse uued erialad – meditsiinigeneetika ja allergoloogia-immunoloogia, mida varem osutati peamiselt günekoloogia ja pulmonoloogia erialade raames.

Juulist 2024. aasta võtab Tervisekassa üle vanglameditsiini teenuse korraldamise ja rahastamise. 2023. aasta lõpuks valmivad koostöös Sotsiaalministeeriumiga rakendusaktide (vanglateenuste loetelu, vangla korraldusmäärus) lõppversioonid ja teenuse hind lisatakse 2024. aasta aprilli tervishoiuteenuste loetellu.

2024. aastaks prognoosime tervishoiuteenuse rahastamise kasvu võrreldes 2023. aasta eelarve täitmise prognoosiga 222 miljonit eurot. Seejuures tuleb arvestada, et tervishoiuteenuste loetelude muudatuste mõjud 2024. aastal (sh kollektiivleping) on prognoositavalt kokku ligi 225 miljonit eurot ning see tähendab, et eelarvepositsiooni saavutamiseks on vaja mõnevõrra piirata tervishoiuteenuste kättesaadavust.

1.1. Haiguste ennetamine

Tabel 4. 2024. aasta ennetamise eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Koolitervishoid	10 033	12 430	12 781	13 587	9%
Noorte reproduktiivtervise arendamine	1 673	2 432	2 017	2 415	-1%
Noorsportlaste tervisekontroll	1 517	2 335	2 010	2 345	0%
Rinnavähi varajane avastamine	2 852	4 048	3 842	4 759	18%
Emakakaelavähi varajane avastamine	1 881	2 299	2 575	2 972	29%
Jämesoolevähi varajane avastamine	685	927	1 012	974	5%
Kopsuvähi varajane avastamine	469	544	449	564	4%
Tubakast loobumise nõustamine	21	112	31	49	-56%
Alkoholarvitamise häire ennetamine	0	857	548	801	-7%
Laste müoopia ennetamine	45	89	45	96	8%
Muu ennetus	28	0	15	23	-
Kokku	19 204	26 073	25 325	28 585	10%

Haiguste ennetamine on tervete inimeste kaasamine terviseuuringutele, rahvastikupõhiste sõeluuringutele, sõltuvusravi või ennetavatele tervishoiuteenustele, et ära hoida või vähendada välditavate haiguste esinemissagedust ning vajadust arstiabi järele. Selleks on vajalik tõsta sõeluuringute kvaliteeti ja efektiivsust, arendada nii lastele ja noortele kui ka täiskasvanutele suunatud ennetustegevusi. 2023. aastal lisandusid ennetustegevustesse TAI-st üle tulnud sõltuvusnõustamise ja -raviteenused ning tuberkuloosiravi teenuste korraldamine, mille kättesaadavuse suurendamine ja teenuste arendamine jätkub 2024. aastal. 2023.a koolitervishoiu teenuse raames rakendunud koolitervishoiuteenuste kvaliteedisüsteemi esimese aasta tulemused on analüüsitud, 2024.a jätkub süsteemi edasiarendamine ja kasutusmugavuse tõstmine.

2024. aasta algusest laieneb rinnavähi sõeluuringu sihtrühm (praegu 50–68-aastased). Sihtrühma lisatakse 69–74-aastased naised, sest uuema teaduskirjanduse põhjal vähendab organiseeritud sõeluuring rinnavähi suremust ka selles vanuserühmas. 2024. aastal lisatakse kaks kohorti: 70- ja 74-aastased ning aastal 2025. aastal lisanduvad 72-aastased. 2024. aasta alguses lisandub tervishoiuteenuste loetellu ka spinaalse lihasatroofia sõeluuring vastsündinutele.

2024. aastal valmistatakse ette kahe uue personaalmeditsiini teenuse käivitamine, millest üks on rinnavähi polügeense riskiskoori arutamise teenus ja teine antidepressantravi farmakogeneetika teenus. Sellega seoses lisandub tervishoiuteenuste loetellu personaalmeditsiini teenuste osutamiseks vajalik kompleks-teenus ja eraldiseisvad teenused, mis hõlmavad geenianalüüsi jaoks proovi võtmist, genotüpiseerimist (laborianalüüs) ja geeninõustamist. Personaalmeditsiini teenuste osutamine algab 2025. aastal.

1.2. Perearstiabi

Tabel 5. 2024. aasta perearstiabi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognosis	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Perearsti tasud	143 745	166 908	171 869	187 721	12%
Fondid	49 355	62 510	67 228	70 976	14%
Koduõendus tervisekeskuses	1 622	1 908	2 391	2 441	28%
Kvaliteedi lisatasu	6 281	7 120	6 667	6 660	-6%
Ennetus	555	820	788	868	6%
Asendusteenuse osutaja sõidukulu	499	521	590	684	31%
Tööajaväline lisatasu	434	496	468	513	3%
Riskipatsientide ravijuhtimine	0	0	31	320	-
Vaktsineerimine	0	0	0	300	-
Perearsti näidisprojektid	351	191	363	0	-
Perearstide digiplatvormid	0	0	0	500	-
Tervisekeskuse pilootprojekt	0	0	0	342	-
Sõjapõgenik perearst	798	2 350	2 933	900	-62%
Perearsti nõuandetelefon	1 425	1 965	1 261	1 365	-31%
Kokku	205 065	244 789	254 589	273 590	12%

Tervisekassa peab oluliseks tugevdada ja laiendada perearstide- ja õdede ravi koordineerija ning tervise-nõustaja rolli. Perearstiabi tugevdamiseks pöörame suurt tähelepanu kvaliteetsele teenusele esmatasandil, kättesaadavusele ja pädevale esmatasandi meeskonnale üle Eesti. Oleme välja töötanud esmatasandi mentorlussüsteemi, arendame kvaliteedisüsteemi ja laiendame tervisekeskuste toimemudelit. Prioriteediks on olemasolevate infosüsteemide täiendamine ja uute kasutuselevõtt süsteemis tervikuna ning info-turbe taseme tõstmine perearstikeskustes.

Perearstide ja eriarstide aktiivse koostöö arendamiseks laiendame e-konsultatsiooni teenuseid. Prognoosime nende teenuste kasutuse suurenemist, millel ei ole eelarvelage (teenused perearstide tegevusfondist, koduõendusteenused esmatasandil).

2024. aasta alguses lisandub perearstiabisse digiplatvormide rahastamine, mille eesmärk on võimaldada patsientidele turvalisem ja mugavam pöördumisvõimalus ning perearstikeskustel on võimalik tööjõupuu-duses oma tööd paremini planeerida ja tööjõudu efektiivsemalt kasutada.

Lähiaastatel on näha senisest rohkema personali võimaldamist esmatasandil – olemasolevatest rollidest rahastame tulevikus suhtarviliselt enamate õdede ja kliiniliste assistentide/terviseanalüütikute tööjõudu, lisaks on valmimas eriõdede kontseptsioon – kõrgemalt kvalifitseeritud õed, kel on rohkem vastutust ja õigusi ning nende poolt osutatud teenuste hinnad arvestavad kõrgema palgakomponendiga. Alates 2024. aastast hakkame rahastama kolmandat pereõde, mille eesmärk on suurendada esmatasandi võimekust tegeleda suureneva krooniliste haiguste haiguskoormusega ning senisest rohkem tegeleda haiguste en-netusega.

Lisaks sellele on plaanis arendada otsustustugi patsientidele enama eneseabi osutamiseks –

diagnoosihüpooteeside ja esmaste ravivõtete pakkumiseks, et vähendada koormust meditsiinisüsteemile – see tähendab platvormide turuanalüüsi ja sobiva lahenduse hankimist.

Esmatasandi arstiabi kvaliteedi tõstmise ja adekvaatsema hindamise eesmärgil on arendamisel uus peaarstide kvaliteedisüsteem, mis hõlmab endast kvaliteediindikaatorite jälgimiseks infotehnoloogia lahenduse väljatöötamist ja rakendamist.

Pearastiabi nõuandeliinile lisandub järgnevatel aastatel uusi funktsionaalsusi, mis toovad kaasa lisakulu – veebinõustamise platvorm, triaažisüsteem ja liidestumine muude riigis kasutuses olevate platvormidega (näiteks üleriigiline digiregistratuur). 2024. aasta eelarves oleme arvestanud nõuandeliini kõnede arvu stabiliseerimisega. Kõnede arv tõusis COVID-19 haiguse perioodil ja on tänaseks langenud COVID-19 eelse perioodi tasemele, mida näitab ka 2023. aasta eelarve alataitmine.

1.3. Eriarstiabi

Tabel 6. 2024. aasta eriarstiabi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Eriarstiabi erialad	789 928	950 412	937 006	974 483	3%
ambulaatorne kokku	322 354	383 443	390 860	409 067	7%
päevaravi kokku	38 627	45 866	49 333	53 135	16%
statsionaarne kokku	428 947	521 103	496 813	512 281	-2%
Erijuhud	87 212	104 806	98 480	105 443	1%
Ülikallid juhud	12 103	14 423	9 438	11 620	-19%
Muud erijuhud	75 109	90 383	89 042	93 823	4%
Täiendavad tasustamismudelid	1 954	1 150	1 180	1 760	53%
Raviteekonnad	829	0	0	500	-
Tulemustasud	196	550	700	800	45%
Teised	929	600	480	460	-23%
Periooditasud	58 432	71 298	72 167	85 905	20%
Eriarstiabi kuutasu	3 429	4 159	4 181	9 902	138%
Valmisolekutasu	55 003	67 139	67 986	76 003	13%
Kokku	937 526	1 127 666	1 108 833	1 167 591	4%

Tervisekassa prioriteediks eriarstiabis on HVA koostöö toetamine, mis võimaldaks parandada patsiendi teravikkäsitlust eriarstiabis, vähendada dubleerivaid tegevusi ja tervishoiuressursside ebaoptimaalset kasutust. Eelarve koostamisel oleme lähtunud hetkel kehtivatest rahastamismudelitest ja teada olevatest tasustamismudelite muutustest.

Et tagada kvaliteetse ja vajamineva ravi saamine õigel ajal, õiges kohas ning haiglate toimetulek, vaadati üle ning uuendati ravi rahastamise lepingu üldtingimusi, mis hakkasid kehtima alates 2024. aastast.

Tervisekassa on käima lükanud üle-eestilise projekti eesmärgiga töötada välja raviteekondade arendamise juhend. Juhendi kasutuselevõtu toetamiseks on plaanis luua mitmekuuline kiirendiprogramm, kus töötubade abil käiakse läbi praktilised näited ja tööriistakast, et toetada kolme uue raviteekonna loomist ja

rakendamist üle Eesti.

Jätkame insuldi raviteekonna koordineerimise tasustamist ning võimaldame eriõe vastuvõttu kasutada ka insuldi raviteekonna puhul.

Kopsuvähi raviteekonna raames on koostöös partneritega plaanis kaardistada patsiendi praegune teekond, määratleda peamised arengukohad laiemalt süsteemi tasandil ning planeerida jätkutegevused potentsiaalselt uue standardi loomiseks.

Jätkame uute tõendus põhiste, kuluefektiivsete ja ravi integreeritust toetavate teenuste/tasustamismeetodite lisamist tervishoiuteenuste loetellu ning olemasolevate teenuste nüüdisajastamisega. Seda selleks, et tagada ravi terviklikkust ja tervist suurendavate teenuste kättesaadavus ja Tervisekassa eelarve vahendite otstarbekas kasutamine.

Alates 2024. aasta jaanuarist hakkab kehtima uus rahastusmudel – , nn 50:50. Tervishoiuteenuste loetellu lisatakse haiglapõhised teenused „Statsionaarse eriarstiabi ja päevaravi osutamine kuus“ üld- ja kohalikule haiglale. Kompleksteenuse tasu hõlmab ~50% asutuse eriarstiabi statsionaarse ja päevaravi lepingumahust, mis on arvestatud vastavalt metoodika määruuses kirjeldatud põhimõtetele, tagades seeläbi asutusele stabiilsema rahastuse, mis ei sõltu täielikult raviarvete hulgast ja maksumusest.

Rahastuspõhimõtte kasutuselevõtu eesmärk on tagada vähese elanikkonnaga ja raskema ligipääsuga piirkonna ja kohaliku haigla jätkusuutlikkus ning jätkata inimestele arstiabi pakkumist nende elukoha lähedal. Uue rahastusmudeliga on liitunud kolm haiglat: SA Raplamaa Haigla, SA Läänemaa Haigla ja SA Jõgeva Haigla. Uus rahastusmudel mõjutab eriarstiabi kuutasu eelarve suurenemist.

Tabel 7. 2024. aasta eriarstiabi ravijuhtude eelarve

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Eriarstiabi erialad	2 906 518	3 043 015	2 987 469	2 911 904	-4%
ambulaatorne kokku	2 696 571	2 811 387	2 759 753	2 684 956	-4%
päevaravi kokku	57 443	68 337	71 790	73 147	7%
statsionaarne kokku	152 504	163 291	155 926	153 801	-6%
Erijuhud	45 830	60 260	78 470	89 469	48%
Ülikallid juhud	66	73	70	73	0%
Muud erijuhud	45 764	60 187	78 400	89 396	49%
Täiendavad tasustamismudelid	0	1 030	316	250	-76%
Raviteekonnad	0	0	0	0	-
Tulemustasud	0	0	80	0	-
Teised	0	1 030	236	250	-76%
Periooditasud	330	358	330	0	-
Eriarstiabi kuutasu	12	12	12	0	-
Valmisolekutasu	318	346	318	0	-
Kokku	2 952 678	3 104 663	3 066 585	3 001 623	-3%

2024. aasta eriarstiabi eelarve üldised prioriteedid tuginevad peamiselt eelnevate aastate kokkulepitule.

Olulisemad märksõnad on:

- onkoloogia, hematoloogia;
- laste ravi täpsema fookusega laste plaanilisel ambulatoorsel ravil ja lastepsühhiaatria osas;
- vaimse tervise häirete ravi, sh psühhiaatria;
- infektsioonhaigused;
- endoproteesimine;
- insuldiravi;
- kättesaadavuse parandamine raviasutuse esmastele patsientidele.

1.4. Õendusabi

Tabel 8. 2024. aasta õendusabi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Koduõendus	10 914	13 310	13 271	13 977	5%
Statsionaarne õendusabi	43 992	62 805	56 476	63 617	1%
Õendus üldhooldusteenusel	6 399	8 753	8 812	9 572	9%
Kokku	61 305	84 868	78 559	87 166	3%

Õendusabi eesmärk on patsiendile parima võimaliku elukvaliteedi ja toimetuleku saavutamise või säilitamine. Õendusabi vajavad patsiendid, kes ei tule iseseisvalt toime kroonilistest haigusest tingitud erinevate häirete ja puuete tõttu. Õendusabil on oluline roll aktiivravi järgsel toetusravis. Elukaare lõpus võivad patsiendid vajada ka hospitsravi, kus teenuse kättesaadavus on tagatud üle Eesti.

Õendusabi arengus on lähiaastate märksõnaks kvalitatiivne kasv. Koostöös Sotsiaalministeeriumiga on väljatöötamisel hooldus- ja õendusabi vajaduse hindamise ühtsed põhimõtted ja juhendid ning seoses sellega suunatakse täiendavad vahendid statsionaarsesse õendusabisse. Jätakuvalt on õendusabi arendamisel meie prioriteet koduõendusasteenuse kättesaadavuse parandamine vähendades seeläbi aktiivravi ja statsionaarse õendusabi koormust.

Õendusabis laieneb teenusesaajate osakaal hooldekodudes, kus on eesmärk jõuda kõikide hooldekodude elanikeni, sh laiendada teenust erihooldekodudesse. Koduõendusasteenuse kättesaadavuse parendamiseks on planeeritud täiendavalt rahalisi vahendeid.

Eesmärk on välja töötada õendusasteenuste ja ämmaemanduste iseseisvate vastuvõttude kontseptsioon, samuti alustada asendussüsteemi loomisega õenduses. Plaanis on alustada e-konsultatsiooni teenuse väljatöötamisega õdedele.

1.5. Hambaravi

Tabel 9. 2024. aasta hambaravi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Laste hambahaiguste ennetus ja ravi	32 760	40 037	43 396	48 189	20%
Ortodontia	10 026	12 443	13 019	13 623	9%
Täiskasvanute vältimatu hambaravi	1 969	2 304	2 468	2 591	12%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	27 320	31 262	29 756	38 705	24%
Täiskasvanute ortodontia	47	96	65	83	-14%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	168	237	75	164	-31%
Elupuhune hambaravi	383	481	630	896	86%
Haiglaravingimustes hambaravi	0	8	75	160	-
Täiskasvanute mitterahaline hambaravihüvitis	19 343	22 832	21 400	29 801	31%
Täiskasvanute mitterahaline proteesihüvitis	7 379	7 608	7 511	7 601	0%
Valmisolekutasu	47	55	55	127	131%
Kokku	72 122	86 101	88 694	103 235	20%

Tervisekassa hambaravi eelarve sisaldab laste hambaravi, hambahaiguste ennetamist, täiskasvanute hambaravi- ja proteesihüvitist, täiskasvanute vältimatut ravi ja spetsiifilistele sihtrühmadele vajaminevat ravi (elupuhune hambaravi, täiskasvanute ortodontia, hambaravi üldanesteesiaga).

Prioriteediks on laste hambahaiguste ennetuse ja ravi teenuste kättesaadavuse ühtlustamine ja parandamine. Prognoosi koostamisel arvestame, et laste hambaravi on võrdsustatud esmatasandi teenustega ja kõigil hambaarstidel, kes vastavad kvalifitseerimise tingimustele, on võimalik saada Tervisekassa lepingu-partneriks ja osutada laste hambaravi.

2024. aastal plaanime täiendada ortodontia teenuse tingimusi – hambaarst, kes näeb patsiendil ortodontilise ravi vajadust, algatab e-konsultatsiooni. Seejärel saab ravi üle võtmise otsusel esmane ortodonti kontaktvastuvõtt toimuda alles siis, kui patsient on 6–12 kuud olnud ravimotiveerituse, suuhügieeni ja suuterwise seisukorra osas hambaarsti poolt jälgitud. Muudatus on vajalik, sest see korrastab ortodontia ravijärjekorrad, tagab ortodontile ja hambaarstile omavahelise parema koostöövõimaluse, jäävad ära asjatud ortodonti vastuvõttud.

Rakendame mobiilse hambaravikabineti teenuse: transporditeenuse rahastamine, kabinetis osutatavate ennetusteenuste täpne määratlemine. Sellega seoses luuakse laste kohustuslikud hambaravikontrollid, mis suurendavad nii hõlmatust kui ka eelarvelist kulu. Eelarve prognoositav kulu 2024. aastaks on kuni miljon eurot.

2024. aasta eelarve koostamisel on hambaravi hüvitise puhul lähtutud uutest määradest: täiskasvanu hüvitise määrast, milleks on 60 eurot aastas 50%-se omaosalusega ning kõrgendatud määrast, mida makstakse rasedatele, alla 1-aastase lapse emadele, töövõimetus- ja vanaduspensionäridele, osalise või puuduva töövõimega inimestele, suurenenud hambaravivajadusega inimestele ning töötutele ja toimetuleku-toetust saavatele isikutele. Kõrgendatud hüvitise määr on 105 eurot ning omaosalus 12,5%.

Endoproteesimise raviteekonna standardi osaks on endoproteesimise eelne hambaarsti visiit ja põletike ravi. Selleks, et patsientide omaosalus ei kasvaks on arvatud endoproteesimise eelne hambaravi kõrgendatud hüvitise rühma (105 eurot ja omaosalus 12,5%) ning endoproteesimine eelselt võimaldatakse ka vältimatu abi teenuseid piiratud teenuste paketiina.

Hambaravis laiendame teenuste kättesaadavust hooldekodude ja erihooldekodu elanikele, rahastame teenuseid, kus koostöös õendusteenuse osutajaga toimub ravihindamine läbi videokonsultatsiooni. Teenuse eesmärk on tagada teenuste kättesaadavust ja vähendada transpordi vajadust lamajatele, kuna eelvisiit toimub hooldekodus ja patsient läheb juba eelhinnatuna ravile.

Hambaproteesimise teenuse eest võtab Tervisekassa maksmise kohustuse üle ravikindlustatud töövõimetuspensionäridel, vanaduspensionäridel, osalise või puuduva töövõimega inimestel ning üle 63-aastastel ravikindlustatud eakatel kuni 260 euro eest kolme aasta kohta.

1.6. Kiirabi

Tabel 10. 2024. aasta kiirabi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Kiirabi	67 109	79 694	78 790	82 283	3%
Meremeeste kaugkonsultatsioon	16	51	19	20	-61%
Kokku	67 125	79 745	78 809	82 303	3%

Alates 2024. aastal on kiirabi eelarvesse planeeritud ka meremeeste kaugkonsultatsiooni teenus (varasemalt kajastusid need kulud muude tervishoiukulude real).

2022. aastal pikendasime kiirabipidajatega kiirabiteenuse lepingud kolmeks aastaks. Värkendatud lepingutes on täpsustatud teenuse osutamise üldtingimused, kvaliteedingimused ning rahastamise põhimõtted.

1.7. Ravikindlustamata isikute kulud

Tabel 11. 2024. aasta ravikindlustamata isikute vältimatu ravi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Ravikindlustamata isikute vältimatu ravi	11 947	13 570	11 865	13 575	0%

Alates 2019. aastast rahastab Tervisekassa ravikindlustamata inimeste vältimatuid ravikulusid (varasemalt rahastas Sotsiaalministeerium) ning eelarve koostamisel tuginevate aastate teenuse kasutuse andmetele ning arvestame, et kindlustamata isikute osakaal võib Ukraina sõjapõgenike tõttu mõnevõrra suurenedada.

Tervisekassa rahastab lisaks vältimatu abiga seotud teenustele rahvatervise kaitsega seotud tervishoiuteenuseid: HIV-nakkuse testimine, HIV positiivsete ambulatoorsete infektsioonhaiguste ravi, tuberkuloosihaigete ravi, narkootilist või psühhotropset ainet tarvitava psüühikahäirega isiku ravi, COVID-19 nakkuskahtluse ja raviga seotud ravi, kohtu poolt määratud sundravi, alkoholarvitamise häire ravi, patoanatomiliste lahangute ja doonorlusega seotud teenuseid, vältimatu abiga seotud teenuseid ning haiguste ennetuse projektide ja/või sõeluuringutega seotud teenuseid.

1.8. Psühhiaatriline sundravi

Tabel 12. 2024. aasta psühhiaatrilise sundravi eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Psühhiaatriline sundravi	1 259	6 925	6 500	6 990	1%

2022. aasta oktoobrist liikus psühhiaatrilise sundravi rahastamine riigieelarvest Tervisekassasse ning see teenus on lisandunud meie poolt rahastatavate tervishoiuteenuste loetellu. Tervisekassa kontrollis lepingu alusel juba varasemalt kõiki psühhiaatrilise sundravi ja vältimatu psühhiaatrilise abi eest esitatud raviarveid ning tasub ka ravikindlustamata inimeste vältimatu psühhiaatrilise abi, sh tahtest olenematu vältimatu psühhiaatrilise abi osutamise eest tervishoiuteenuse osutajatele. Tervishoiuteenuste rahastamise ühtlustamiseks lisandus ka kohtu poolt määratud psühhiaatrilise sundravi teenus Tervisekassa eelarvest rahastatavate tervishoiuteenuste hulka.

1.9. Tervishoiuspetsialistid

Tabel 13. 2024. aasta tervishoiuspetsialistide eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Tervishoiuspetsialistid	0	0	0	7 150	-

2023. aasta 01. oktoobrist võrdsustati kliiniline psühholoog, logopeed ja füsioterapeut tervishoiutöötajaga. Selle muudatuse raames sõlmib Tervisekassa lepingud otse tervishoiuspetsialistidega. Lisaks sõlmitakse HVA haiglaga eraldi rahaline tervishoiuspetsialistide lisa. Leping võimaldab hoida ära osa perearstile suunatud rohkest paberimajandusest, mis kaasneb teraapiafondi raames teenuse osutamisel ning Tervisekassal on võimalus kuvada täpsemat teavet nii perearstidele kui ka saatekirjaga patsiendile Tervisekassa partneritest. Alates 01. oktoobrist 2023 kuni 30. juunini 2024 on üleminekuperiood, kus kehtivad kaks süsteemi: Tervisekassa saab sõlmida lepinguid uute partneritega ja praegu käimasolevad ravijuhud saab senistel tingimustel läbi perearstiabi teraapiafondi lõpetada.

2. Tervise edendamine

Tabel 14. 2024. aasta tervise edendamise eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Tervise edendamise kulud	2 419	4 550	3 900	5 050	11%

Tervise edenduse valdkonnas lähtume prognoosi koostamisel Tervisekassa arengukavas seatud eesmärkidest. Jätkuvalt hoiame tähelepanu all tervisekäitumise info jagamise mh söeluuringute, vaksineerimise, liikumise, vaimse tervise, meeste tervise, terviseportaali ja organdoonorluse teemadel. Jätkame koostööd 2023. aastal tööle võetud maakondlike tervisedendajatega, kes abistavad Tervisekassa kommunikatsiooni-sõnumite levitamist maakondades.

2024. aastal on tervisedenduse täiendavas fookuses lapsed ja noored. Võtame igasse Eesti maakonda tööle

haridusasutuste suunalise tervisedendaja, kelle ülesandeks saab lasteaegade ja koolide toetamine tervist edendavate tegevuste valikul ja rakendamisel. Laiendame laste ja noorte vaimse tervise madala sisenemislävega teenuste pakkumist ja seome teenuste pakkumise senisest tugevamini koolitervishoiuteenusega. Jätkame tegevust noorte reproduktiivalase teadlikkuse tõstmise suunal.

Tervise edendamise projektide alla planeeritakse ka ravijuhendite, patsiendijuhendite ning kliiniliste auditite süsteemi arendamise, juhendite väljatöötamise ja rakendamisega seotud kulud.

3. Ravimid

Ravimite eelarve koosneb:

- kindlustatutele kompenseeritavatest ravimitest;
- täiendavast ravimihüvitisest;
- muud ravimid.

Tabel 15. 2024. aasta ravimite eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	167 481	182 499	189 400	202 000	11%
Täiendav ravimihüvitis	8 824	8 600	10 313	11 363	32%
Muud ravimid	18 548	25 300	57 200	24 000	-5%
HIV-i ravimid, antidoodid ja immuunpreparaadid	13 869	18 800	16 000	19 000	1%
COVID ravimid	4 679	6 500	41 200	5 000	-23%
Kokku	194 853	216 399	256 913	237 363	10%

3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid

Tervisekassa poolt kompenseeritavaid ravimeid, mida patsient saab iseseisvalt kasutada, väljastatakse apteegist tervishoiutöötaja retsepti alusel. Osa retsepti maksumusest tasub Tervisekassa ja vastav summa arvestatakse maha apteegis. Ambulatoorseks kasutamiseks mõeldud soodusravimite hüvitamine patsientidele on Tervisekassa jaoks avatud kohustus. See tähendab, et Tervisekassa on kohustatud soodusravimite loetellu kantud vajaduspõhised ravimid seaduses määratud ulatuses hüvitama ega saa vahendite puudumisele viidates keelduda.

2024. aasta soodusravimite eelarve koostamisel on arvestatud varasema nelja aasta hüvitiste trende, ravimikasutuse prognoositavaid muutusi ning soodusravimite loetelu muudatusega kaasneva mõjuga. Soodusretseptide arvu kui ka ühe retsepti keskmise maksumuse prognoosimisel on planeeritud mõõdukat tõusu arvestades viimase nelja aasta kasvutrendidega.

2024. aasta jaanuarist lisanduvad ravimite loetellu mitmed uued ravimid, sh ravimid kroonilise migreeni raviks, kroonilise neeruhaiguse raviks, hulgiskleroosi raviks. Laiendatakse somatropiini kasutamist ka täiskasvanutele ning mõnede vähiravimite väljakirjutamise tingimused laienevad. 2023. aasta lõpus on ravimite loetelu täiendatud mitme ravimiga, mille eelarvemõju ilmneb peamiselt 2024. aastal, näiteks spinaalse lihastroofia ravimite soodustusega väljakirjutamine laienes noortele täiskasvanutele ja loetellu arvati uut

tüüpi migreenihoogude ravim. Tõenäoliselt lisandub 2024. aasta jooksul mitmeid uusi ravimeid loetellu sõltuvalt sellest, kuidas läbirääkimised ravimitootjatega kulgevad.

Loetellu lisandub ka mitmeid geneerilise preparaate, mis võimaldavad langetada toimeainele kehtivat piirhinda.

3.2 Täiendav ravimihüvitis

Alates 2018. aastast muutus ravimihüvitis automaatseks. Lisasoodustuse saab kindlustatu koos tavapärase ravimisoodustusega juba apteegis ravimi väljaostmisel ning seda kulutustelt, mis ületavad 100 eurot kalendriaastas.

Täiendavale ravimihüvitisele prognoosime 2024. aastaks kasvu eelnevate aastate põhjal. Viimastel aastatel on täiendavat ravimihüvitist saanud juba pea 155 tuhat inimest aastas.

3.3 Muud ravimid

Muudes ravimites kajastatakse HIV/AIDS ravimite kompenseerimist, tuberkuloosiravimite kompenseerimist, immuunpreparaatide soetamisega seotud kulud ja antidootide kulud.

Alates 2019. aastast teostab ravimihankeid Tervisekassa. Muudatus on vajalik, sest ennetustegevuste olulise osa moodustavad nakkushaiguste leviku tõkestamine vaksineerimiste abil ning HIVi ja tuberkuloosi ravi tagamine. Nimetatud teenuseid rahastati varasemalt riigieelarvest, kuna need teenused peavad olema kättesaadavad kõigile, nii ravikindlustatud kui ravikindlustamata isikutele.

Alates 2023. aastast tuli Tervisekassasse üle vaktsiinide hankimise ning lao ja logistikaga seotud kulud. Alates sellest ajast on Tervisekassa poolt korraldatava ravimilao ja logistikateenuse partneriks Magnum Logistics OÜ, kes toimetab kõik tellitud vaktsiinid (sh kalendervaktsiinid) tervishoiuteenuste osutaja tegevuskohta.

Covid-19 vaktsiinide osas on riigil tehtud pikaajalised lepingud, mille täitmist ja muutmist koostöös Sotsiaalministeeriumiga korraldame.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud

Tabel 16. 2024. aasta ajutise töövõimetuse hüvitise eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Haigushüvitised	142 671	143 761	116 196	115 323	-20%
Hooldushüvitised	40 331	41 409	36 519	39 258	-5%
Sünnitushüvitised	18 554	0	0	0	-
Tööõnnetushüvitised	5 575	6 420	5 619	6 419	0%
Kokku	207 131	191 590	158 334	161 000	-16%

Ajutise töövõimetuse hüvitis on rahaline kompensatsioon, mida makstakse töövõimetuslehe alusel kindlustatud isikule, kellel jääb ajutise töövabastuse tõttu saamata sotsiaalmaksuga maksustatud tulu.

Eelarve planeerimisel lähtutakse eelnevate aastate järgmistest näitajatest:

- töövõimetuspäevade arv;
- tööhõive muutus;
- töötavate kindlustatute arv;
- töövõimetuspäevade arv töötava kindlustatu kohta;
- keskmise päevapalga kasv lähtuvalt Rahandusministeeriumi majandusprognosist;
- päeva keskmine hüvitis.

Ajutise töövõimetushüvitiste kulude kasvu peamiseks teguriks on prognoositav keskmise palga tõus, millest tulenevalt kallineb Tervisekassa poolt hüvitatavate töövõimetuspäevade maksumus.

Eelarve koostamisel oleme arvestanud, et Tervisekassa hüvitab inimesele haigestumise ja vigastuste korral haigusjuhtumid alates 9. haiguspäevast.

Lisaks oleme arvestanud muudatusega vanemahüvitisejärgse töövõimetushüvitise maksmisel lapsevanema tööle naasmisel, mis toob meile lisakulu 2,2 miljonit eurot. Eesmärk on muuta lapsehoolduspuhkusele tööle naasva vanema haigus- ja hoolduspäevade hüvitamise arvestus lapsevanemale soodsamaks. Nii toetatakse väikelaste vanemaid ja tagatakse neile suurem asendussissetulek töövõimetuse perioodil.

Samuti on arvesse võetud mõjud, mis tulenevad töövõimereformi (TVR2) jõustumisega (kavandatud jõustumine 01.04.2024). TVR2 raames luuakse võimalus pikaajaliselt töövõimetuslehel viibivatel inimestel alates 61st töövabastuse päevast kohandatud tingimustel tööle naasta. Kohandatud tingimustel töötamine muudab Tervisekassa haigushüvitiste maksmise koormust sihtrühmale. Muudatuse tulemusel oleksid 2024. aastal Tervisekassa kulud sihtrühma puhul kuni 3,2 miljonit eurot väiksemad.

Arvestatud on ka lisakuluga, mis tuleneb hoolduslehe hüvitamise korra muudatusest (kavandatud jõustumine 01.04.2024). Kindlustatud isikul tekib õigus saada hooldushüvitist alla 12-aastase lapse või alla 19-aastase puudega kindlustatud isiku põetamise korral kuni 60 kalendripäeva senise 14 päeva asemel.

5. Meditsiiniseadmehüvitised

Tabel 17. 2024. aasta meditsiiniseadmehüvitise eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Meditsiiniseadmehüvitise kulud	15 872	19 232	18 632	21 200	10%

Tervisekassa hüvitab meditsiiniseadmeid kõigile kindlustatutele, kellele arst on määranud meditsiiniseadme kasutamise, arvestades meditsiiniseadmete loetelus toodud tingimusi. Meditsiiniseadmete osas on tegemist Tervisekassale avatud kohustusega, mistõttu mõjutab kulude tõusu eeskätt krooniliste haigustega patsientide arvu kasv ning arstide ja kindlustatute parem teadlikkus olemasolevatest ravivõimalustest.

Meditsiiniseadmete loetelus on järgmisel aastal prioriteediks juba rahastatavate meditsiiniseadmete valdkondade jätkuva rahastuse tagamine ravi vajavate patsientide jaoks, seda eriti ortopeedia ja diabeediravi valdkondade kasutajate kasvu silmas pidades.

2024. aasta meditsiiniseadmete loeteluga ajakohastame mitmete stoomitoodete ja ortooside hindu tagamaks nende jätkusuutlikku valmistamist või müüki Eestis. Ühtlasi jätkame ortooside piirhinnasüsteemi rakendamist täiendavates piirhinnarühmades tagamaks mitmekülgselt tootevalikut, kuid samal ajal stimuleerimaks senisest enam hinnakonkurentsi.

Esmakordselt hakkame rahastama kompressioonrinnahoidjaid meditsiiniliselt näidustusel teostatud operatsiooni järgselt ning tupe tugirõngaid ehk pessaare vaagnapõhja organi allavajega või uriinipidamatu-sega patsientidele.

6. Kindlustatu ravi välisriigis

Tabel 18. 2024. aasta kindlustatu ravi välisriigis eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Plaaniline ravi välisriigis	1 944	4 780	2 300	2 580	-46%
Eestis kindlustatud inimese tervishoiuteenuse hüvitise kulud teises liikmesriigis	5 792	7 980	7 000	7 200	-10%
Piiriülene tervishoiuteenus	238	250	200	220	-12%
Kokku	7 974	13 010	9 500	10 000	-23%

Kindlustatu ravi välisriigis koosneb plaanilisest ravist välisriigis ning hüvitistest seoses Euroopa Liidu õigusaktidega, kus hüvitise saajaks on Tervisekassa kindlustatu.

Tervishoiuteenuste osutamist ning selle eest tasumist reguleerib EL riikide sotsiaalkindlustussüsteeme koordineeriv Euroopa Nõukogu määrus, millest tulenevad tervishoiuteenuste hüvitised on Tervisekassale avatud kohustus.

Aastast aastasse on kindlustatu ravi välisriigis vähenenud. Selle põhjus võib olla asjaolu, et igal aastal lisandub Tervisekassa tervishoiuteenuste loetellu eri tervishoiuteenuseid ja seetõttu suureneb võimekus pat-siente Eestis kohapeal aidata.

7. Muud kulud

Muud kulud koosnevad

- residentuuriga seotud kuludest;
- EL liikmesriikide kindlustatute vajaminevast arstiabist, mille esmalt tasub Tervisekassa, aga tervishoiuteenuste kulude lõplikult kandjaks jääb isiku kindlustajariik;
- innovatsioonifondist;
- tervishoiu infosüsteemide arendus ja halduskuludest;
- vaktsiinikahjude fondi kuludest;
- ravimite lao ja logistikaga seotud kuludest.

Tabel 19. 2024. aasta muude kulude eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täit- mise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Euroopa kindlustatu tervishoiuteenused	1 569	1 716	2 300	2 300	34%
Mitmesugused tervishoiukulud	24 425	37 953	41 223	47 731	26%
Covid-19 kulud	35 437	5 404	6 000	0	-
Kokku	61 431	45 073	49 523	50 031	11%

Kõige suurema kulu moodustab residentuuriga seonduv kulu, mille maht 2024. aastal on 26 miljonit eurot. Lisaks tervishoiutöötajate kollektiivlepingule kasvavad kulud lähtuvalt residentide arvu suurenemisest.

2022. aasta maist rakendus vaktsiinikindlustus ning sellest lähtuvalt oleme arvestanud eelarvesse ka vaktsiinikahju fondi kulud.

Tervishoiuteenuste osutamise kvaliteeti, kättesaadavust ja efektiivsust arendavate tegevuste või projektide ning tervisesüsteemi arendustegevuste rahastamiseks kasutame innovatsioonifondi. Prognoosiperioodiks on innovatsioonifondi maht planeeritud eelmiste aastate tasemel. Innovatsioonifondi suuremad projektid on seotud tervise infosüsteemi arendustega (sh uue põlvkonna tervise infosüsteemiga) ning eTervise toodetega.

Uue põlvkonna terviseinfosüsteem on eeldus uute kasutajamugavate rakenduste loomiseks nii esmaseks kui teiseks andmekasutuseks tervishoiu osapooltele. Eesmärk on viia andmevahetus riigiüleselt ühtsele struktureeritud põhimõtetele. Nii kaob andmete ja arenduste dubleerimise vajadus ning tagame ajakohase ja õiguspärase andmete kättesaadavuse klinitsistidele, inimestele ja teiseseks andmekasutuseks.

Kesksete kliiniliseks kasutamiseks mõeldud kasutajarakenduste portfelli on Tervisekassas tekkinud alates 2022. aastast. Tervisekassa juhib (sh rahastab) tooteid, mille haldus- ja arendustiimid asuvad partnerite juures (valdavalt Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus). eTervise tooteportfellis on 2023. aasta seisuga digiregistratuur, kliinilised otsustustoed, Terviseportaal, Tervisejuhtimise töölaud, eKiirabi, digiresept ja personaalmeditsiini taristu. Läbirääkimised käivad ka uute toodete, nt suunamised (saatekirjad), lisandumise üle.

Tervisekassa korraldatud innovatsiooniprojektidest võib esile tuua insuldi juhtprojekti, kaugteenuste näidisprojekte, endoproteesimise raviteekonna projekti, kodulähedaste analüüside projekti, haiglaravimite digitaliseerimise projekti ja ravimiskeemi projekti.

Tegevuskulud

Tabel 20. 2024. aasta tegevuskulude eelarve tuhandetes eurodes

	2022 tegelik	2023 eelarve	2023 täitmise prognoos	2024 eelarve	Muutus võrreldes 2023 eelarvega
Tööjõukulud	9 563	11 042	11 158	12 139	10%
Majandamiskulud	2 405	2 749	2 749	2 976	8%
Infotehnoloogia kulud	2 997	4 923	4 570	5 612	14%
Arenduskulud	324	491	398	516	5%
Muud tegevuskulud	1 264	1 421	1 100	1 563	10%
Kokku	16 553	20 626	19 975	22 806	11%

Lähtuvalt tervishoiusüsteemi arendusvajadusest, planeerime 2024. aastaks tervishoiu administreerimise tegevuskulude mahuks kuni 0,96% eelarve kogukuludest.

Tööjõukulud peegeldavad Tervisekassa eesmärki hoida oma personal kompetentsena ning põhipalk tööjõuturul konkurentsivõimelisena. 2023. aastal lisandus Tervisekassale täiendavaid ülesandeid ning organisatsioon viidi üle teenusepõhisele juhtimisele. Oleme pidanud Tervisekassas väga oluliseks rakendada ja luua erinevaid innovaatilisi lahendusi selleks, et teha tõhusamalt tööd ning ka vähemate inimestega suuremat mõju saavutada (näiteks uute valdkondade lisandumisega Tervisekassa organisatsiooni ei kaasne tingimata uute töökohtade loomist jms).

Majandamiskulude all on kajastatud Tervisekassa igapäevategevusega seotud kulud, sealhulgas ka Tervisekassa töötajate koolituskulud, konsultatsioonide (sealhulgas auditeerimiskulud) ja uuringute ning sisekommunikatsiooni kulud.

Infotehnoloogiliste kulude arvelt rahastatakse IT infra- ning arenduskulud tagamaks tervishoiuga seotud infosüsteemide töökindlus ning kaasaegsus. 2024.a. eelarvesse on uute IT-arendustena kavandatud „Partnerportaali“ ning „Järelevalve infosüsteemi“ arenduskulud. Järelevalve tegevused on täna enamuses automatiseerimata tegevused, mis seab piirangu andmete töötlemisele nii mahu kui kiiruse osas. See omakorda tähendab, et on suur vahe Tervisekassa tehtud nõuete ja eeldatavate nõuete vahel, mida me suudaksime automaatika abil teha. Selle protsessi tõhustamiseks tegeleme järelevalve infosüsteemi arendamisega, et tõhustada menetlemise mahtu ja seeläbi suurendada menetletud nõuete arvu.

Arenduskulude alla planeeritakse tervishoiuteenuste arenduskulud nagu näiteks tervishoiukulude auditeerimise ja konsultatsioonide kulud. 2024. aasta arenduskulude eelarve kavandame 2023. a. tasemel. Seda seetõttu, et teenusejuhtimisele üleminekuga vajame vähem teenusena sisseostetavaid nõustamisi (ravi-teenused nt).

Muude tegevuskulude all on suurim kuluartikkel käibemaksukulu Tervisekassa erinevatelt tegevuskuludelt (nt infotehnoloogiaga seotud käibemaksukulud).

Reservkapital

Reservkapitali moodustamist reguleerib Tervisekassa seaduse §38 järgmiselt

- Reservkapital on Tervisekassa eelarve vahenditest moodustatav reserv makromajanduslikest muutustest tulenevate eelarve riskide vähendamiseks.
- Reservkapitali suuruseks on 5,4% eelarve mahust.
- Reservkapitali võib kasutusele võtta ainult erandkorras Vabariigi Valitsuse korraldusega valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul. Enne ettepaneku esitamist Vabariigi Valitsusele kuulab valdkonna eest vastutav minister ära Tervisekassa nõukogu arvamuse.

Arvestades eelarve suurust, on 2024. aastal nõutav reservkapital 128,7 miljonit eurot. Reservi kantakse vahendid Tervisekassa jaotamata tulemi realt.

Riskireserv

Riskireservi moodustamist reguleerib Tervisekassa seaduse §39¹ järgmiselt

- Riskireserv on Tervisekassa eelarve vahenditest moodustatav reserv organisatsioonile võetud kohustustest tulenevate riskide vähendamiseks.
- Riskireservi suurus on 2% Tervisekassa tervishoiukulude eelarve mahust.
- Riskireservi võib kasutusele võtta Tervisekassa nõukogu otsusega.

2024. aastal on nõutav riskireservi suurus 47,2 miljonit eurot. Reservi kantakse vahendid Tervisekassa jaotamata tulemi realt.

Jaotamata tulemi

Tervisekassa eelmiste perioodide jaotamata tulemi kasutusele võttu reguleerib Tervisekassa seaduse §36¹ järgmiselt

- Tervisekassa eelmiste perioodide jaotamata tulemit on majandusaastas lubatud kasutusele võtta kuni 30% ulatuses, kuid mitte rohkem kui 7% eelmisel kalendriaastal Tervisekassa eelarves ettenähtud tervishoiuteenuste kuludest.
- Tervisekassa eelmiste perioodide jaotamata tulemi kasutuselevõttu otsustab nõukogu juhatuse ettepaneku alusel.

2024. aastal on jaotamata tulemi prognoositav maksimaalne lubatud kasutus 155,5 miljonit eurot, millest 16,9 miljonit on arvestatud reservkapitali ja riskireservi suurendamiseks, et viia reservid seadusega nõutavale tasemele.